

RJEČNIK FRAZEMA MJESNOGA GOVORA VRBOVSKOGA*

Svaka je punoznačna riječ koja je izrazna sastavnica frazema posebna natuknica. Ako frazem ima u sastavu imenicu, obrađuje se pod njezinom natuknicom. Ako frazem sadrži imenicu i pridjev, obrađuje se pod imenicom. Ako frazem ne sadrži imenicu ni pridjev, a sadrži glagol ili više njih, obrađuje se pod prvim glagolom. Ako frazem osim priloga ne sadrži nijednu drugu punoznačnu izraznu sastavnicu, obrađuje se pod (prvim) prilogom. Akcenti se bilježe samo na mjestu gdje se frazem obrađuje.

AMEN**dôjt na àmen** = zakasniti**i àmen** = i gotovo**nešto je kej na molitvi amen** = v. MOLITVA**ANDEL****spàt kej àndel** = spavati mirnim snom**AP TAK****àp tàk** = onako kako treba, u najboljem redu**APOTEKA****čisto kěj u apotěki** = vrlo uredno (o prostoru)**BABA****pròšla bàba s kolàčin** = propuštena prilika**třla bàba làn** = besposličiti**BABIN****za babino brašno** = v. BRAŠNO**BATINA****Bog^k i batina** = v. BOG^k**BE****ni tr ni be** = v. TR**BEDAK****ìmat/dřžat kega za bedàka** = izrugivati se komu, ismijavati koga**BEL****bel kej brašno** = v. BRAŠNO**bel kej snig^k** = v. SNIG^k**crno na belo** = v. CRNO**BELO****belo gledat** = v. GLEDAT**BENAST****napràvit se bènast** = pretvarati se, činiti se neupućenim/nevještim, praviti se da ne razumije, da se to koga ne tiče**BES****kì ti (mu, joj, van, jin) je bēs¹** = što ti (mu, joj, vam, im) je**BIK****kěj bìk na gmājni** = uživati udobnost postignutu bez mnogo rada**ùpret kěj bìk u rìvinu** = biti tvrdoglav**BIŽAT****bižat od kega/od česa kej vrag^k od tamjana** = v. VRAG^k**BLATO****ìmat česa kěj blàta** = imati čega napretek**BLED^t****bled^t kej krpa** = v. KRPA**BOG^k****bīt (jòš, dònikle) Bòže pomòzi** = biti kako-tako, biti relativno dobro

* Zbog pogrešaka do kojih je došlo u tiskanju *Rječnika frazema mjesnoga govora Vrbovskoga* u prošleme broju *Fluminensije*, ponavljamo tiskanje *Rječnika*.

¹ Ovdje je moguće pretpostaviti da je riječ o iskorištavanju semantike koja potječe iz slavenske mitologije u kojoj su bjesovi bili bića osobinama slična onima koja se u pučkoj kršćanskoj terminologiji nazivaju vragovima.

Bôg^k i bătina = apsolutni gospodar, autoritet
Bôže te/nas ôčuvaj = loše
glêdat (u) kega kěj (u) Bôga = zadivljeno gledati/promatrati koga
îsti Bôg^k = jedno te isto, svejedno
kăko Bôg^k zapovêda = ispravno, na pravi način
krăst Bôgu dăni = besposličiti
năprav^f Bôga = odjednom; bez argumenta
ně treba kemu česa kěj ni Bôgu brăta = nešto je kome ili čemu suvišno
něki îšče pôsâl, a mōli Bôga da ga ne năjde = v. POSAL
ni za Bôga = nikako
nîš pod mîlin Bôgun = ništa
ovătît Bôga za brădu = postići uspjeh
pred Bôgun i pred lĵudin = javno, pred svima
štă Bôg^k dă = što bude
ûbi Bôže = vrlo loše
ûbit Bôga u kemu = jako istući koga
BOJA
vlaška bôja = upadljiva boja, obično naziv za kričave boje ljubičastih tonova
BOJAT SE
bojat se keĵ (crnega) vraga = v. VRAG^k
bojat se keĵ ov^fca noža = v. OVCA
BOS
gol i bos = v. GOL
BOŽJI
celi Božji dan = v. DAN
BRADA
ovatit Boga za bradu = v. BOG^k
BRADVICA
neki se smĵje kěj da je năšâl brădvicu = netko se jako smije
BRAŠNO
běl kěj brăšno = bijel
smĵjat se kěj lûd^t na brăšno = smijati se bez razloga, jako se smijati
za băbino brăšno = ni za što

BRAT
brăt brătu = iskreno govoreći; otprilike
ne treba kemu česa keĵ ni Bogu brata = v. BOG^k
BRITVA
ôštar kěj brĳtva = vrlo oštar
BRK
omăstit brĳ (brĳi) = dobro se najesti; okoristiti se
BRNJICA
zavêzat brĳjicu = ušutjeti
BRUNZICA
brŭnzice kôvat = besposličiti
B'TAC
č, č, b'tac = glup čovjek
BU
ni bŭ ni mŭ = ni riječi
BUBICA
mĳran kěj bŭbica = vrlo miran
BUBREG^k
žĳvet kěj bŭbreg^k u lŭju = živjeti u izobilju
BUKVICA
očitat kemu bŭkvicu = izgrditi koga, oštro prekoriti koga
BURICA
îmat bŭricu pod nŭsun = puhati u vruće jelo da se ohladi
CEKIN
žŭt kěj cĳkin = žut, jako žut
CEL
cela pelda = v. PELDA
celi Božji dan = v. DAN
CIGAN
îč/izglêdat kěj Cĳgan = biti neuredno, prljavo, neskladno odjeven
mĳenjat nešto kěj Cĳgan kŭnja = mnogo puta promijeniti nešto

CIGANKA

ič/izglèdat kěj Cìganka = biti neuredno, prljavo, neskladno odjevena

CILA

kěj Cìla Bùnetova = ženska osoba narumenjenih obraza

CIPELCUG^k

ič na cìpalcug^k = ići pješice

ič s cìpalcugun = ići pješice

CREVO

crèva glèdat = bez potrebe se zadubljivati u što, bez potrebe analizirati što i provjeravati, ili bez potrebe rastaviti kakav predmet

CRKVENI

kej crkveni miš = v. MIŠ

CRN

bit na crnoj listi = v. LISTA

bojat se kej (crnega) vraga = v. VRAG^k

crn kej da je iz rafunga zašal = v. RAFUNG^k

crn kej vrag^k = v. VRAG^k

crn kej da se je sajun namazal = v. SAJA

crna ov^fca = v. OV^fCA

crño na bèlo = napismeno, s dokazom

len kej crna zemlja = v. ZEMLJA

na crño = potajno

ni crno ispod nokta = v. NOKAT

CRNAC

dèlat kěj crñac = naporno raditi

CRV^f

dèlat kěj crv^f = naporno raditi

CRVEN

crven kej rijac = v. RIJAC

CUCAK

jādan kěj cūcak = jako ljutiti

ČAR

čaro gledat = v. GLEDAT

ČAS

svāki čas = često, vrlo često, prečesto

ČEKAT

čekat kej ozebal sunce = v. SUNCE

čekat limundu = v. LIMUNDA

čekaj, magare, dok trava naraste = v. MAGARE

ČELO

metnit/det prst na čelo = v. PRST

ČER

vèlin čèri, ìde snāhu = neizravno upućena kritika

ČIST

čist kej suza = v. SUZA

ČISTO

čisto kej u apoteki = v. APOTEKA

ČOVIČAK

kěj čovičak = ozbiljnije dijete

ČOVIK

duša od čovika = v. DUŠA

kruh od čovika = v. KRUH

ČUVAT

čuvat kej oko / oči u glavi = v. OKO

DAN

cèli Bòžji dān = cijeli dan, dugo

iz dāna u dān = neprestano, sve više

kěj gljūhemu Dòbar dān = uzalud

krast Bogu dani = v. BOG^k

pod^t stāri dāni = u starosti

sprēmāt se trī dāna = spremati se vrlo dugo

DANAS

od dānas do sūtra = nestalno, nesigurno

dānas-sūtra = uskoro

DAVAT

davat šakun i kapun = v. ŠAKA

DAT

bit kej krava koja najprije da mliko, a onda

prehiti dižvu = v. KRAVA

dāt kemu mīšlet = zabrinuti koga

dat kemu po repu = v. REP

dat košaricu = v. KOŠARICA

dāt svè od^t sèbe = učiniti sve što je moguće

DELAT**delat iz jezika lopatu** = v. JEZIK**delat kej crnac** = v. CRNAC**delat kej crv^f** = v. CRV^f**delat kej konj** = v. KONJ**(delat) kej mašina** = v. MAŠINA**delat kej sivonja** = v. SIVONJA**delat nešto kej (da je) u mašnoj robici** = v. ROBICA**DESNI****bit kemu desna ruka** = v. RUKA**DET****det/metnit prst na čelo** = v. PRST**DIGNIT SE****dignit se na zadnje noge** = v. NOGA**DINAR****ne ĩmat ni đinara** = nemati novca**DIVIZIJA****lupat kej Maksim po diviziji** = v. MAKSIM**DIŽVA****bit kej krava koja najprije da mliko, a onda prehititi dižvu** = v. KRAVA**DLAKA****ĩskat dlāku u jāju** = cjepidlačiti
za dlāku = zamalo**DLAN****kej kap vode na dlanu** = v. KAP**DOBAR****dobar kej kruh** = v. KRUH**kej gljuhemu Dobar dan** = v. DAN**DOBIT****dobit fus u gus** = v. FUS**dobit jezikovu juhu** = v. JUHA**dobit mladi** = v. MLAD^t**dobit obrisač** = v. OBRISAČ**dobit po frnjoklu** = v. FRNJOKL**dobit po nosu** = v. NOS**DOJT****dojt/past iz^s konja na magarca** = v. KONJ**dojt kej jastreb^p** = v. JASTREB^p**dojt kej Lukov^{ci}** = v. LUKOVAC**dojt mahajuč z rukan** = v. RUKA**dojt na amen** = v. AMEN**dojt prazni ruk** = v. RUKA**DONEST****nešto kemu sāma pāmet donōsi** = nešto je kome logično**DREN****tvrd^t kēj drēn** = vrlo tvrd**zdrāv^f kēj drēn** = potpuno zdrav, dobra zdravlja**DREK****svāken drēku vřh otkñit** = miješati se u sve**DRENKI****drēnki jřst** = teško živjeti**DRVEN****držat se kej drvena Marija** = v. MARIJA**DRŽAT SE****držat se česa kej pijan plotu** = v. PLOT**držat se kej drvena Marija** = v. MARIJA**držat se kej mila Gera** = v. GERA**držat se kej stara frajla** = v. FRAJLA**neki se drži kej da mu/joj je vrana kruh odnesla** = v. VRANA**DUGAČAK****pokrit se kulko je poplon dugačak** = v. POPLON**DULJI****řirji neg dulji** = v. ŠIRJI**DURALICA****ĩmat đuralicu** = trpjeti**DUŠA****đuša od^t čōvika** = dobar čovjek**mřrne dūše** = bezbrižno, čiste savjesti**ni řive dūše** = nigdje nikoga**DUŽAN****ni kriv^f ni dužan** = v. KRIV^f**DVA****sedet na dva stolca** = v. STOLAC

FALIT

ne fali *kemu ni tičjega mlika* = v. MLIKO

FRAJLA

biť kěj stàra fràjla = hirovit, čangrizav

dřžat se kěj stàra fràjla = uvrijedeno se držati

pripovēdat kěj stàra fràjla = mnogo, dugo i dosadno pričati

FRNJOKL

dōbit po frnjōklu = biti izgrđen

FUS

dōbit fūs u gūs = biti istjeran

GAČE

bit keĵ rit i gače = v. RIT

ōdnest gāče na ščāpu = ostati u nekoj situaciji bez profita

vrtet se keĵ prdac po gačan = v. PRDAC

GAS

biť pod gāsun = biti pripit

GASIT

nos za sviče gasit = v. NOS

GERA

dřžat se kěj mīla Gēra = gledati svisoka na druge, prenemagati se

GLADAN

gladan keĵ vuk = v. VUK

GLAVA

čūvat kěj ōko / ōči u glāvi = dobro čuvati

glāvu razbijat = uzaludno razmišljati o problemu

imat putra na glavi = v. PUTAR

īzbit *kemu* šta iz glāve = razuvjeriti koga, zabraniti kome što

krov^f nad glavun = v. KROV^f

kruna bi *kemu* pala iz glave = v. KRUNA

nī *kemu* šta zā glavu = nije kome što prijeko potrebno

nē ide *kemu* (šta) u glāvu = komu je što neshvatljivo

od glāve do pēte = potpuno

zvūč živu glāvu = preživjeti opasnost

GLEDAT

bēlo glēdat = zbunjeno, iznenadeno zastati; zaprepastiti se

creva gledat = v. CREVO

čāro glēdat = jasno, otvoreno, rječito gledati

gledat (u) keĵa keĵ (u) Boga = v. BOG^k

gledat keĵ tele u šara vrata = v. TELE

gledat svoj posal = v. POSAL

gledat/progledat kroz^s prsti = v. PRST

GLJUH

keĵ gljuhemu Dobar dan = v. DAN

GMAJNA

keĵ bik na gmajni = v. BIK

GOL

gōl i bōs = vrlo siromašan

GONIT

gonit keĵ marvu = v. MARVA

keĵ da keĵa vrag^k goni = v. VRAG^k

GORAK

gorkeĵa kruha pojist uz keĵa / s ken = v. KRUH

GORJI

gorji od vraga = v. VRAG^k

GOSPA

kukurūzna gōspa = umišljena žena

GOVORIT

nīt govōrit nīt romōrit = šutjeti

GRD^t

ni lipe ni grde = v. LIP

GRIST

grist za nokti = v. NOKAT

GRM

ni u trn ni u grm = v. TRN

GUS

dobit fus u gus = v. FUS

HODET

hodet /ič/ slat keĵa od nemila do nedraga = v. NEMIL

hodet keĵ po jajin = v. JAJE

IČ**ič jedan napred^t dva nazad^t** = v. NAPRED^t**(ič) kej nevoljica** = v. NEVOLJICA**ič kej po loju** = v. LOJ**ič kej podmazano** = v. PODMAZAN**ič kej Stubičani** = v. STUBIČAN**ič na cipelcug^k** = v. CIPELCUG^k**ič od ruke** = v. RUKA**ič od sela do sela** = v. SELO**ič s cipelcugun** = v. CIPELCUG^k**ič (samo) da *kemu* rit vidi puta** = v. RIT**ič/izgledat kej Ciganka** = v. CIGANKA**ne ič *kemu* pod kapu** = v. KAPA**ne ič u Mrkopalj poč** = v. MRKOPALJ**ne ide *kemu* (šta) u glavu** = v. GLAVA**velin čeri, ide snahu** = v. ČER**IMAT****ima česa kej Rusi** = v. RUS**imat buricu pod nosun** = v. BURICA**imat česa kej blata** = v. BLATO**imat/držat *kega* za bedaka** = v. BEDAK**imat duralicu** = v. DURALICA**imat jezik kej krava rep** = v. KRAVA**imat jezik kej lopatu** = v. JEZIK**imat pune ruke posla** = v. RUKE**imat putra na glavi** = v. PUTAR**imat u malen prstu** = v. PRST**imat zlatne ruke** = v. RUKE**ne imat ni dinara** = v. DINAR**ne imat ni kuće ni kučišća** = v. KUČA**ne imat ni kućeta ni maćeta** = v. KUĆE**ne imat ni prebite pare** = v. PARA**ne imat ni stida ni srama** = v. STID^t**ISKAT****iskat dlaku u jaju** = v. JAJE***neki* išće posal, a moli Boga da ga ne najde**
= v. POSAL**ISUS****mùčit se *kěj* Āsus na križu** = vrlo naporno
raditi, podnositi velike muke**IZBIT****izbit *kemu* šta iz glave** = v. GLAVA**JADAN****jadan kej cucak** = v. CUCAK**JAJE****hōdet *kěj* po jājin** = pažljivo se kretati;
pažljivo se odnositi prema kome**iskat dlaku u jaju** = v. DLAKA**JAK****jak kej konjina** = v. KONJINA**jak kej Ličan** = v. LIČAN**JASLE****bīt na *čijin* jāslan** = iskorištavati koga**JASTREB^p****bīt *kěj* jāstrebp** = biti nasilan**dōjt *kěj* jāstrebp** = doći naglo i pokvariti
raspoloženje prisutnima**JEDAN****ič jedan napred^t dva nazad^t** = v. NAPRED^t**JEZIK****bit na vrh jezika** = v. VRH**dēlat iz jēzika lōpatu** = reći pa poreći**imat jezik kej krava rep** = v. KRAVA**īmat jēzik *kěj* lōpatu** = biti zlonamjerno
brbljav**JEZIKOV****dobit jezikovu juhu** = v. JUHA**JIST****drenki jist** = v. DRENKI**jist obziranci** = v. OBZIRANCI**jist/pojist kej kosci** = v. KOSAC**jist/pojist kej Ličan** = v. LIČAN**JUČER****ne bīt od jūčer** = biti iskusan**JUHA****dōbit jēzikovu jūhu** = biti izgrđen**JUTRO****od jūtra do sūtra (mrāka)** = stalno, uvijek,
neprestano

KAP

kěj kâp vòde na dlànu = najbrižljivije paziti, brinuti se za koga, što

KAPA

davat šakun i kapun = v. ŠAKA

ne ič kemu pod' kâpu = ne sviđati se kome

KATICA

Kâtica za svè = raditi mnogo i sve poslove

KAZAT

rekla-kazala = v. REČ

KLADA

spât kěj klâda = spavati čvrstim snom

KLET

klet kej kočijaš = v. KOČIJAS

KLJUN

bâcit u kljûn = pojesti što, prigristi štogod malo

KNAP

na knâp = točno kako/koliko treba, jedva točno

KOBILICA

kej kobilica = čovjek neuglađena ponašanja

KOČIJAS

klèt kěj kočijaš = jako i stalno psovati

KOLA

ni u kòla ni u sâne = nikako/loše; napola obavljeno

KOLAČ

prošla baba s kolačin = v. BABA

KONAC

terat mak na konac = v. MAK

KONAK

pripovedat Markovi konaki = v. KONAK

KONJ

bît na kônju = poslije teškoća naći se u povoljnim prilikama, osjećati se siguran

dèlat kěj kônj = naporno raditi

menjat šta kej Cigan konja = v. CIGAN

pâst /dôjt iz^s kônja na mǎgarca = doći iz boljega položaja u gori

KONJINA

jâk kěj kônjina = vrlo jak

zdrâv^f kěj kônjina = potpuno zdrav, dobra zdravlja

KORAK

na svâken korâku = posvuda

KOSAC

ĵist/pòjist kěj kòsci = mnogo pojesti

KOST

bît kòst i kòža = jako mršav

KOŠARICA

dât košàricu = odbiti čiju ponudu, odbiti koga

KOVAT

brunzice kovat = v. BRUNZICA

KOŽA

bit kost i koža = v. KOST

KRAJ

ne bit pečen (do kraja) = v. PEČEN

zâjt na krâj s ken/š čen = naći s kime zajednički jezik, svladati što

KRATAK

òstat krâtki rukâvi = v. RUKAV^f

KRAST

krast Bogu dani = v. BOG

KRAVA

bît kěj krâva kòja nâjprije dâ mliko, a ònda prehîti dižvu = biti prijetvoran (o čovjeku)

îmat jèzik kěj krâva rêp = biti brbljav

pîjan kěj krâva = jako/posve pijan

KRIV^f

ni krîv^f ni dûžan = potpuno nedužan

KRIŽ^s

mučit se kej Isus na križu = v. ISUS

KROV^f

kròv^f nad glâvun = skrovište, stan, vlastita kuća

KRPA**bléd' kěj křpa** = vrlo blijed**KRŠ****prōjt u Křš** = umrijeti**KRUH****dōbar kěj krūh** = jako dobar (o čovjeku)**gōrkega krūha pōjist uz kega / s ken** = teško živjeti s kime**neki se drži kej da mu/voj je vrana kruh odnesla** = v. VRANA**krūh od čōvika** = dobar čovjek**KRUNA****krūna bi kemu pāla iz glāve** = izgubio bi tko štogod od svojega umišljenoga/uobraženoga dostojanstva**KUČA****ne ĩmat ni kūče ni kūčišča** = nemati ničega svoga**KUČE****ne ĩmat ni kūčeta ni māčeta** = nemati nikoga od obitelji**KUČIŠČE****ne imat ni kuće ni kučišča** = v. KUČA**KUHAN****bīt kūhan i pēčen kadi/kod' kega** = boraviti kod koga rado i često, biti s kime u prisnu prijateljstvu**KUKURUZNİ****kukuruzna gospa** = v. GOSPA**KULKO****pokrit se kulko je poplon dugačak** = v. POPLON**LABRNJA****zatvōrit lābrnju** = ušutjeti**LAGAN****lagan kej pero/perce** = v. PERO**LAN****trla baba lan** = v. BABA**LAŽIMARA****(bīt) kěj lāžimara** = lažljivac**LED'****léd' lēdeni** = vrlo hladan**LEDANA****(mřzlo) kěj u ledāni** = vrlo hladno**LEDEN****led' ledeni** = v. LED'**LEDINA****prōjt pod lēdinu** = umrijeti**LEN****len kej crna zemlja** = v. ZEMLJA**LESKOV'****namazat kega z leskovun maščun** = v. MAST**LIČAN****jak kěj Ličan** = vrlo jak**ĵist/pōjist kěj Ličan** = mnogo pojesti**LIMUNDA****čēkat ĩmundu** = uzaludno čekati, besposličiti**LIP****ni lipe ni gřde** = ni jedne riječi**LISTA****bīt na cřnoj ĩsti** = biti u nemilosti, biti nepoželjan**LOJ****ič kěj po lōju** = ići bez poteškoća**živet kej bubreg^k u loju** = v. BUBREG^k**LONAC****bīt svāken lõncu pōklopac** = miješati se u svašta, nametati se svugdje**LOPATA****delat iz jezika lopatu** = v. JEZIK**imat jezik kej lopatu** = v. JEZIK**LUD'****smijat se kej lud' na brašno** = v. BRAŠNO

LUKOVAC

dojt kěj Lùkov'ci = doći prije svih, doći prerano

LUPAT

lupat kej Maksim po diviziji = v. MAKSIM

LJUDI

pred Bogun i pred ljudin = v. BOG^k

MAČE

ne imat ni kučeta ni mačeta = v. KUČE

MAČKA

vuč kěj mǎčka mlādi = nositi što/voditi koga sa sobom uvijek i svuda

MAGARAC

past /dojt iz konja na magarca = v. KONJ

MAGARE

čėkaj, mǎgare, dok trāva narāste = neizbježno čekanje koje ovisi o nekome ili nečemu i pretpostavlja se da će dugo trajati

MAGLA

vǎtat mǎglu = bježati

MAHAT

dojt mahajuč z rukan = v. RUKA

MAJKA

pijan kěj mājka = jako/posve pijan

MAK

těrat mǎk na kōnac = tvrdoglavo ostajati pri svom mišljenju, ne popuštati

MAKSIM

lūpat kěj Mǎksim po điviziji = govoriti besmislice

MAL

imat u malen prstu = v. PRST

od mali nog^k = v. NOGA

vrtet kega oko malega prsta = v. PRST

MALINAC

pripovėdat/mlět kěj malinac = mnogo, dugo i dosadno pričati

MARA

slǎtka Mǎra = osoba koja rado jede slastice

MARIJA

dřžat se kěj dřvena Mǎrija = ukočeno se držati, usiljeno se ponašati
od Mǎrije Terėzije = odvajkada

MARVA

gōnit kěj mǎrvu = goniti koga bez samilosti

MARKOV^r

pripovėdat Mǎrkovi kōnaki = mnogo, dugo i dosadno pričati

MASAN

masno platit = v. PLATIT

MAST

namǎzat kega z lěskovun mǎščun = istući koga

MAŠINA

(dėlāt) kěj mašina = brzo i spretno raditi

MAŠNI

delat šta kej (da je) u mašnoj robici = v. ROBICA

MATUZRLĖ

kěj Matūzrlė = vrlo star

MEDⁱ

pala je kemu sikera u medⁱ = v. SIKERA
slǎdak kěj mēdⁱ = vrlo sladak

MEDVEĐI

mēdveđa ũsluga = odmoć, šteta

MEHAK

mehak kej putar = v. PUTAR
mehak (mekan) kej svila = v. SVILA

MENJAT

menjat šta kej Cigan konja = v. CIGAN

METNIT

metnit/det prst na čelo = v. PRST

MIL

dřžat se kej mila Gera = v. GERA
niš pod milin Bogun = v. BOG^k

MINISTRICA

kěj minīstrica = ženska osoba ponosna držanja; dobro odjevena ženska osoba

MIR

ne da kemu vrag^k mira = v. VRAG^k

MIRAN

miran kej bubica = v. BUBICA

mirne duše = v. DUŠA

MISLET

dat kemu mislet = v. DAT

MIŠ

kěj črkveni miš = vrlo siromašan

MLAD^t

dōbit mlādi = biti živčan

spremat se kej vlaška mlada = v. VLAŠKI

vuč kej mačka mladi = v. MAČKA

MLATIT

mlātīt prāznu slāmu = raditi beskoristan posao; brbljati koješta

MLET

mlet/pripovedat kej malinac = v. MALINAC

MLIKO

bit kej krava koja najprije da mliko, a onda prehitī dižvu = v. KRAVA

ne fāli kemu ni tičjega mlīka = netko živi u izobilju

MOLIT

neki išče posal, a moli Boga da ga ne najde = v. POSAL

MOLITVA

nešto je kěj na mōlitvi āmen = nešto je sigurna stvar

MOZAK

pūstīt mōzak nā pašu = ne brinuti se ni o čemu, opustiti se

MRAK

od jutra do sutra (mraka) = v. JUTRO

MRKOPALJ

ne ič u Mřkopalj pōč = učiniti što uz podnošljiv napor

MRTAV^f

mrtvo puhalo = v. PUHALO

MRZAL

kej da me (te, ga, ju, jih) je polilo z mrzlun vodun = v. VODA

(mrzlo) kej u ledani = v. LEDANA

(mrzlo) kej u Sibiru = v. SIBIR

MU

ni bu ni mu = v. BU

MUČIT SE

mučit se kej Isus na križu = v. ISUS

MUJO

kej Mūjo/Mūjan = šutljiv, priglup čovjek

NABRAT

nabrat se sraba = v. SRAB^p

NAJMANJI

u najmanju ruku = v. RUKA

NAJT

neki išče posal, a moli Boga da ga ne najde = v. POSAL

neki se smije kej da je našal bradvicu = v. BRADVICA

NAMAZAT

namazat kega z leskovun maščun = v. MAST

NAPIT SE

neki se ni vruč vode napil = v. VODA

NAPLAKAT SE

sit se naplakat = v. SIT

NAPRAVIT SE

napraviti se benast = v. BENAST

NAPRED^t

ič jēdan nāpred^t dvā nāzad^t = malo napredovati, mnogo nazadovati

NARAST

čekaj, magare, dok trava naraste = v. MAGARE

NAZAD^t

ič jedan napred^t dva nazad^t = v. NAPRED^t

NEBO

iz nèba pa u rèbra = iznenada, odjednom

NEDRAC^k

hodet /ič/ slat/ kega od nemila do nedraga = v. NEMIL

NEMIL

hòdet /ič/ slàt/ kega od nèmila do nèdraga = bezuspješno tražiti izlaz iz teške situacije

NERUKA

bīt od nerūke = biti na nezgodnu mjestu, ne biti usput

NEVERNI

neverni Toma = v. TOMA

NEVOLJICA

(ič) kěj nevoljica = potišteno hodati

NIGDA

kěj nigda niki = vrlo loše

NIGDARJEVO

na Nigdärjevo = nikada

NIKI

kej nigda niki = v. NIGDA

NIŠ

niš pod milin Bogun = v. BOG^k

NOGA

dīgnit se na zàdnje nòge = uzbuniti se, braniti se

od mālī nōg^k = od djetinjstva
sakrivat (šta) kej zmija noge = v. ZMIJA
stàt na nòge = osamostaliti se

NOKAT

grīst za nòkti = biti hladno (o vremenu)
ni cġno ġspod nòkta = nimalo

NOS

dòbit po nòsu = biti izgrđen
imat buricu pod nosun = v. BURICA
nòs za sviče gāsīt = dug nos
obèsit nòs = uvrijediti se
vūč za nòs = zavaravati koga
zabādat nòs = miješati se u tuđe poslove; biti znatiželjan

NOSIT

kud kega vrag^k nosi = v. VRAG^k

NOŽ^s

bòjat se kěj òv'ca nòža = zazirati od koga/od čega, izbjegavati koga/što, ne podnositi koga/što

OBESIT

obesit nos = v. NOS

OBLAČIT

vedrit i oblačit = v. VEDRIT

OBZIRANCI

ġist obzīranci = ne jesti ništa

OČITAT

očitat kemu bukvicu = v. BUKVICA

OČUVAT

Bože te/nas očuvaj = v. BOG^k

ODNEST

neki se drži kej da je mu/joj je vrana kruh
odnesla = v. VRANA
odnest gače na ščapu = v. GAČE

OKO

bācit òko = gledati, pogledati koga, što
čūvat kěj òko / òči u glāvi = dobro čuvati
trn u oku = v. TRN

OLOVO

tèžak kěj òlovo = jako velike mase (o predmetu)

OMASTIT

omastit brk (brki) = v. BRK

OREH

tvġd' kěj òreh = vrlo tvrd

OSTAT**ostat kratki rukavi** = v. RUKAV^f**OŠTAR****oštar kej britva** = v. BRITVA**OTKINIT****svaken dreku vrh otkinit** = v. DREK**OVATIT****ovatit Boga za bradu** = v. BOG^k**OV'CA****bòjat se kěj òv'ca nòža** = zazirati od koga/od čega, izbjegavati koga/što, ne podnositi koga/što**čřna òv'ca** = osoba koja odudara od sredine svojim svojstvima, postupcima**OZEPST****čekat kej ozebal sunce** = v. SUNCE**PAMET****nešto kemu sàma pàmet donòsi** = nešto je kome logično**PARA****ne ìmat ni prèbite pàre** = nemati novca**PAST****kruna bi kemu pala iz glave** = v. KRUNA**pala je kemu sikera u med'** = v. SIKERA**past /dojt iz konja na magarca** = v. KONJ**PAŠA****pustit mozak na pašu** = v. MOZAK**PEČEN****bit kuhan i pečen kadi/kod kega** = v. KUHAN**ne bīt pèčen (do kràja)** = ne biti pametan, ne postupati logično**PELDA****cěla pělda** = golem**PELIN****žùhak kěj pėlin** = vrlo gorak**PERIT****vragovi perit** = v. VRAG^k**PERO****lăgan kěj pėro/pėrce** = jako male mase (o predmetu)**PET****ni pět ni šest** = odmah, bez oklijevanja**PETA****od glave do pete** = v. GLAVA**túč se s pětan vřit** = besposličiti**zapřšat kemu pėte** = uzvratiti komu nezahvalnošću na dobrotu**PETAK****rětki pětki** = rijetko kad**(i) pětkun i svėtkun** = često, uvijek**PIJAN****držat se česa kej pijan plota** = v. PLOT**pijan kej krava** = v. KRAVA**PILAT****od Poncija do Pilata** = v. PONCIJE**PIJAN****pijan kej majka** = v. MAJKA**PIT****ne zna se ki pije, a ki plača** = v. ZNAT**PIVAT****pivat kej slavuj** = v. SLAVUJ**PLAČAT****ne zna se ki pije, a ki plača** = v. ZNAT**PLATIT****màsno plătít** = skupo platiti**PLIVAT****plivat kej sikera** = v. SIKERA**PLOT****dřžat se česa kěj přjan plòta** = uporno/tvrdoglavo/slijepo slijediti kakvo mišljenje/stav**POBRAT****pobrat vrhnju** = v. VRHNJA**PODMAZAN****ìč kěj podmăzano** = ići bez poteškoća

POJIST

gorkega kruha pojist uz kega / s ken) = v. KRUH

pojist/jist kej kosci = v. KOSAC

pojist/jist kej Ličan = v. LIČAN

POKLOPAC

bit svaken loncu poklopac = v. LONAC

POKRIT SE

pokrit se kulko je poplon dugačak = v. POPLON

POKUCAT

bīt za pokūcat = biti dobro

da pokūcan = (biti) dobro

POLIT

kej da me (te, ga, ju, jih) je polilo z mrzlun vodun = v. VODA

POLOMIT

zubi polomit = v. ZUB^p

POLJUBIT

poljūbit i pūstit = ostaviti što ako se ne sviđa

PONCIJE

od Pōncija do Pilāta = tražiti/lutati za kakvim ciljem, objijati pragove

POMOČ

bit (još, donekle) Bože pomozi = v. BOG^k

POPLON

pōkrit se kūlko je pōplon dūgačak = živjeti u skladu s mogućnostima

POSAL

glēdat svōj pōsal = ne miješati se bez potrebe

imat pune ruke posla = v. RUKE

neki išče pōsal, a mōli Bōga da ga ne nājde = netko se samo pravi da želi naći posao, ljenčina

POSKOK

kēj pōskok = naglo

POSLAT

poslat k vragu = v. VRAG^k

PRAVI

kēj prāvi = vrlo dobro

ne bīt prāvi = biti umno poremećen

PRAZAN

dojt prazni ruk = v. RUKA

mlatit praznu slamu = v. SLAMA

PRDAC

vřtet se kēj prđac po gāčan = nemati mira

PRDNIT

prdnit na rosu = v. ROSA

PREBIT

ne imat ni prebite pare = v. PARA

PREHITIT

bit kej krava koja najprije da mliko, a onda prehiti dižvu = v. KRAVA

PREPELJAT

prepeljat kega žednega preko vode = v. VODA

PRIGNJIVAT SE

šta se više prignjivaš, više ti je rit videt = v. RIT

PRIPOVEDAT

pripovedat kej stara frajla = v. FRAJLA

pripovedat Markovi konaki = v. KONAK

pripovedat/mlet kej malinac = v. MALINAC

PROGLEDAT

progledat /gledat kroz^s prsti = v. PRST

PROJT

projt pod ledinu = v. LEDINA

projt u Krš = v. KRŠ

prošla baba s kolačin = v. BABA

PRST

glēdat/proglēdat kroz^s prsti = oprostiti čije postupke i propuste, biti popustljiv prema kome

īmat u mālen přstu = znati/ poznavati što vrlo dobro/temeljito

mětnit/dět přst na čělo = razmisliti o čemu, zamisliti se nad čime

vřtet *kega ðoko mãlega přsta* = imati moć nad kime

za přsti polizat = jako ukusno (o jelu)

PUHALO

mřtvo pùhalo = ljenčina, troma osoba

PULT

řspod' pùlta = potajno

PUN

imat pune ruke posla = v. RUKE

PUSTIT

poljubit i pustit = v. POLJUBIT

pustit mozak na pašu = v. MOZAK

PUT

ič (samo) da kemu rit vidi puta = v. RIT

PUTAR

řmat pùtra na glãvi = biti kriv, biti umiješan u što

měhak kěj pùtar = vrlo mekan

RAFUNG^k

čřn kěj da je iz řãfunga zãřal = crn, posve crn

RAVAN

ravan kej sviča = v. SVIČA

RAZBIJAT

glavu razbijat = v. GLAVA

REBRO

iz neba pa u rebra = v. NEBO

REČ

řěkla-kãzala = naklapanja, nepouzdana priča

REDAK

retki petki = v. PETAK

REP

dãt kemu po řepu = postupiti s kime strogo, zasluřeno kazniti koga, osvetiti se kome

imat jezik kej krava rep = v. KRAVA

stãt na řep kemu = doskočiti komu, spriječiti koga u čemu

RIJAC

čřven kěj řřjac = žarko crven, posve crven; osoba rumenih obraza koja izgleda zdravo

RIT

břt kěj řit i gãće = biti prisan s nekim

ič (sãmo) da kemu řit vřdi pùta = ići kamo bez prijeke potrebe ili bez cilja

(kěj) překo řiti = loše, napola, površno

ni vřit ni mimo = v. VRIT

řtã se vřše prignjivař, vřše ti je řit vřdet = dobiti nezahvalnost za ljubaznost i dobrotu

tuč se s petan vřit = v. PETA

RIVINA

upret kej bik u rivinu = v. BIK

ROMORIT

nit govorit nit romorit = v. GOVORIT

ROBICA

dělat neřto kěj (da je) u mãšnoj řòbici = ne prionuti fizičkome poslu kako treba već samo koliko je najnuřnije, raditi nešto kao da treba paziti da se odjeća pri tome ne uprlja

ROSA

přdnit na řosu = umrijeti

RUKA

břt kemu dēsna rùka = biti komu glavni oslonac/potpora

dõjt mãhajuč z rùkan = niřta ne donijeti na dar

dõjt přãzni rùk = niřta ne donijeti na dar

ič od rùke = uspijevati bez teřkoća

ič za rùkun = uspijevati bez teřkoća

řmat pùne rùke pøřla = biti veoma zaposlen

řmat zlãtne rùke = biti marljiv u fizičkom poslu

řspod' rùke = nezakonito nabaviti

rùku na řřce = iskreno/otvoreno govoreći

u nãjmanju rùku = barem

RUKAV^r

øřtat krãtki rukãvi = ne postići cilj

strēsãt kěj iz rukãva = brzo i s lakoćom odgovarati

RUS

ĩma česa **kěj Rùsi** = ima čega mnogo

SAJA

crń kěj da se je sàjun namāzal = crn, posve crn

SAKRIVAT

sakrivat (šta) keĵ zmija noge = v. ZMIJA

SANE

ni u kola ni u sane = v. KOLA

SEDET

sedet na dva stolca = v. STOLAC

SELO

ĩč òd sela dò sela = potucati se; besposličiti

SIBIR

(mržlo) kěj u Sibiru = vrlo hladno

SIKERA

pàla je kemu sìkera u mēd' = netko je došao iznenada do velike dobiti/do položaja/do uspjeha

pľivat kěj sìkera = ne znati plivati

SIMO

ni sìmo ni tàmò = nikako/loše; napola obavljeno

SIT

sĩt se napľakat = dugo i mnogo plakati

SIVONJA

dēlat kěj sìvonja = naporno raditi

SLADAK

sladak keĵ med' = v. MED'

slatka Mara = v. MARA

SLAMA

mľatit prāznu slāmu = raditi beskoristan posao; brbljati koješta

SLAVUJ

pľivat kěj slāvuj = veselo/glasno/lijepo pjevati

SMIJAT SE

neki se smije keĵ da je našal bradvicu = v. BRADVICA

smijat se keĵ lud' na brašno = v. BRAŠNO

SMRDET

smřdet kemu po jòš bi = netko se pretvara da mu je što odbojno, a zapravo bi to želio

SNAHA

velin čeri, ide snahu = v. ČER

SNIG^k

bēl kěj snig^k = vrlo/sasvim bijel

SPAT

spat keĵ anđel = v. ANĐEL

spat keĵ klada = v. KLADA

spat keĵ zec = v. ZEC

SPREMAT SE

spremat se keĵ vlaška mlada = v. VLAŠKI

spremat se tri dana = v. DAN

SRAB^p

bĩt kěj srāb^p = biti dosadan

nābrat se srāba = upasti u nevolje ne svojom krivnjom

SRAM

ne imat ni stida ni srama = v. STID^t

SRCE

ruku na srce = v. RUKA

tēška sřca = nerado

SREBRO

bĩt kěj živo srēbro = biti živahan, brz

STAR

bit keĵ stara frajla = v. FRAJLA

držat se keĵ stara frajla = v. FRAJLA

pod stari dani = v. DAN

pripovedat keĵ stara frajla = v. FRAJLA

STAT

stat na noge = v. NOGA

stat na rep kemu = v. REP

stat na žulj kemu = v. ŽULJ

STID^t

ne imat ni stida ni srāma = biti bezočan

STO**kěj stô vrăgov^f** = jako**STOLAC****sêdet na dvâ stôlca** = podržavati istodobno dvije strane, nemati određen stav, držati se dvolično**STUBIČAN****ič kěj Stûbičani** = brzo hodati**STUP****bît îspod^f šărega stûpa** = biti stanovnik mjesta istočno od Stubice**STVAR****vîdet štă je na stvâri** = doznati o čemu se radi**SUNCE****čekat kěj ozêbal sŭnce** = čekati/očekivati koga/što s mnogo čežnje/kao spas**SUTRA****danas-sutra** = v. DANAS**od danas do sutra** = v. DANAS**od jutra do sutra (mraka)** = v. JUTRO**SUZA****čist kěj sŭza** = vrlo čist**SVETAK****(i) petkun i svetkun** = v. PETAK**SVIČA****nos za sviče gasit** = v. NOS**răvan kěj sviča** = posve ravan**SVILA****mêhak (mêkan) kěj svila** = mekan, vrlo mekan**SVIT****prêko svîta** = daleko**SVOJ****ni sêbi ni svômu** = loše**ŠAKA****dăvat šăkun i kăpun** = davati obilno i nesebično/rado**ŠAR****bit ispod^f šarega stupa** = v. STUP**gledat kej tele u šara vrata** = v. TELE**ŠARKO****kěj šarko** = naglo**ŠČAP****odnest gače na ščapu** = v. GAČE**ŠEST****ni pet ni šest** = v. PET**ŠIRJI****šîrji neg dŭlji** = jako debeo**ŠTROLIČKA****kěj štrôlička** = ženska osoba koja mnogo i brzo govori**TAJČEVKA****kěj Tăjčevka** = ženska osoba informirana o svim događajima u mjestu**TAMO****ni simo ni tamo** = v. SIMO**TAMJAN****bižat od kega/od česa kej vrag^k od tamjana** = v. VRAG^k**TELE****glêdat kěj tèle u šara vrăta** = gledati tupo ne razumijevajući/ne znajući ništa; blenuti; zaprepastiti se**kěj tèle** = zbunjen čovjek**TERAT****terat mak na konac** = v. MAK**TEREZIJA****od Marije Terezije** = v. MARIJA**TEŽAK****težak kej olovo** = v. OLOVO**teška srca** = v. SRCE**TIČJI****ne fali kemu ni tičjega mlika** = v. MLIKO

TOMA

něverni Tõma = onaj koji ne vjeruje, koji sumnja u sve

TR

ni tñ ni bē = ni riječi

TRAVA

čekaj, magare, dok trava naraste = v. MAGARE

TREBAT

ne treba kemu česa kej ni Bogu brata = v. BOG^k

TRI

spremat se tri dana = v. DAN

TRN

tñn u òku = smetnja
ni u tñn ni u gñm = loše, nikako

TRT

trlā baba lan = v. BABA

TRUN

do vrag^k truna = v. VRAG^k

TRUT

kěj trūt = biti jako lijen

TUČ

tuč se s petan vrit = v. PETA

TUJ

ni tujoj tujici = v. TUJICA

tuja tujica = v. TUJICA

TUJICA

ni tũjoj tũjici = nikome

tũja tũjica = nepoznata osoba

TVRD^t

tvrd^t kej dren = v. DREN

tvrd^t kej oreh = v. OREH

UBIT

ubi Bože = v. BOG^k

ubit Boga u kemu = v. BOG^k

UPRET

upret kej bik u rivinu = v. BIK

USLUGA

mědveđa ũsluga = odmoć, šteta

UTOPIT

utopit kega u žlici vode = v. ŽLICA

VATAT

vatat maglu = v. MAGLA

VEDRIT

vědrit i oblāčit = imati veliku vlast; voditi glavnu riječ

VELIN

velin čeri, ide snahu = v. ČER

VIDET

šta se više prignjivaš, više ti je rit videt = v.

RIT

videt šta je na stvari = v. STVAR

VIHOR

kěj vñhor = brzo, silovito

VLAŠKI

sprēmāt se kěj vlāška mlāda = spremati se vrlo dugo

vlaška boja = v. BOJA

VODA

kěj da me (te, ga, ju, jih) je pòlilo z mřzlun

vòdun = zaprepastiti se

kej kap vode na dlanu = v. KAP

neki se nĩ vrũč vòde nāpil = netko je lijen

prepěljat kega žėdnega prėko vòde = vješto obmanuti, prevariti koga

utopit kega u žlici vode = v. ŽLICA

VRAG^k

bĩžat od kega/od česa kěj vrāg^k od tāmjana = zazirati od koga/od čega; izbjegavati koga/što; ne podnositi koga/što

bõjat se kěj (cñnega) vrāga = zazirati od koga/od čega, izbjegavati koga/što, ne podnositi koga/što

cñn kěj vrāg^k = crn, potpuno crn

do vrāg^k trũna = detaljno, do u tančine

gõrji òd vraga = jako loš (o čovjeku)

ĩsti vrāg^k = jedno te isto, svejedno

kěj da *kega vrăg^k gōni* = brzo

kěj stō vrăgov^f = jako

kūd *kega vrăg^k nōsi* = netko će nepromišljeno upasti u tešku situaciju

nē da *kemu vrăg^k mīra* = htjeti učiniti što nepotrebno ili zlo; započinjati svađu

nī vrag^k *kemu nī* = netko bez ikakvih posljedica izlazi iz opasnih situacija

pōslat k vrăgu = otjerati/otпустiti koga neobavljena posla; zaželjeti komu zlo; okaniti se čega

vrăgovi pērit = besposličiti

vrăzi ga znăli = nepoznato je, ne može se znati

VRANA

neki se dŕži kěj da mu/voj je vrăna krūh
odnēsla = netko se drži uvrijeđeno

VRATA

gledat kej tele u šara vrata = v. TELE

VRH

bīt na vrh jēzika = ne moći sjetiti se čega
svaken dreku vrh otkinit = v. DREK

VRHNJA

pōbrat vrhnju = uzeti ono što je najbolje u kakvoj stvari

VRIT

ni vrīt ni mīmo = nikako/loše; napola obavljeno

tuč se s petan vrit = v. PETA

VRTET SE

vr̃tet *kega oko malega prsta* = v. PRST

vr̃tet se kej prdac po gačan = v. PRDAC

VRUČ

neki se ni vruč vode napil = v. VODA

VUČ

vuč kej mačka mladi = v. MAČKA

vuč za nos = v. NOS

VUK

glādan kěj vūk = jako gladan

ZABADAT

zabadat nos = v. NOS

ZADNJI

dignit se na zadnje noge = v. NOGA

ZAJT

zajt na kraj s ken/š čen = v. KRAJ

ZAPIŠAT

zapišat *kemu pete* = v. PETA

ZAPOVEDAT

kako Bog^k zapoveda = v. BOG^k

ZATVORIT

zatvorit labrnju = v. LABRNJA

ZAVEZAT

zavezat brnjicu = v. BRNJICA

ZBOGOM

reč zbogom = v. REČ

ZDELIT

zđelit *kemu svē i svā* = jako izgrditi koga

ZDRAV^f

zdrav^f kej dren = v. DREN

zdrav^f kej konjina = v. KONJINA

ZEC

spāt kěj zēc = spavati lakim snom

ZEMIJA

lēn kěj cřna zēmija = vrlo lijeno

ZLATAN

imat zlatne ruke = v. RUKA

ZMIJA

sakrivat (šta) kěj zmija nōge = pomno skrivati da nitko ne vidi

ZNAT

nē zna se kī pije, a kī plāča = velik nered, zbrka, kaos; svatko radi što hoće

vr̃zi ga znali = v. VRAG^k

ZUB^p

zūbi polōmit = mučiti se i pretrpjeti neuspjeh

ZVUČ

zvuč živu glavu = v. GLAVA

ŽEDAN

prepeljat kega žednega preko vode = v. VODA

ŽIV

bit kej živo srebro = v. SREBRO

ni žive duše = v. DUŠA

zvuč živu glavu = v. GLAVA

ŽIVET

živet kej bubreg^k u loju = v. BUBREG^k

ŽLICA

utòpit kega u žlici vòde = jako mrziti koga,
željeti koga uništiti

ŽNJORICA

(kèj) po žnjōrici = uredno, onako kako treba

ŽUHAK

žuhak kej pelin = v. PELIN

ŽULJ

stāt na žūlj kemu = dirnuti koga u osjetljivo
mjesto, uvrijediti koga

ŽUT

žut kej cekin = v. CEKIN

